

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De eruditione christifidelium

Herolt, Johannes

Colonie, 27. X. 1496

De sex operibus misericordie spiritualibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30784

De peccato

tum et homini meritoque vnam animam lucrari quam auream moneta deo offerre. quia vna anima precellit omnes thesauros totius mundi. **Uñ Aug.** Sicut deus omni creaturam: sic anima omni corpoream substantiam naturam et dignitatem precellit. **Uñ etiam Bern.** Totus mundus ille precius vnius anime est quam mare non potest. non enim pro toto mundo animam suam daret christus: quam pro humana anima de dicit. **S**ciendum etiam quod multum salutariter est talibus amarum mortem et passionem christi reducere ad memoriam. **Uñ Greg.** Si passio christi ad memoriam reducat: nihil tam durum quod non equo animo tolere possit. **Bern.** Quid est quod tibi non suaue videtur: si collegeris et memoraueris omnes amaritudines saluatoris. Et signanter cogitandum est de talibus quoniam christus non iesus est ductus pro salute peccatorum. Et primo mox ut captus fuit tunc ductus fuit ad ananiam. secundo ab anania ad caypham. tertio a caypha ad pylatum. Quarto a pylato ad herodem. Quinto conuerso ab herode ad pylatum. Sexto milites duxerunt eum intus in atrium: et illuserunt ei percussores caput eius arundine. Septimo duxit eum pylatus foras de pretorio portatam coronam et vestem purpuream. Octavo ad locum ubi ante tribunal stans iudicatus est ad mortem. Nono extra ciuitatem ad locum caluarie ubi crucifixus est. Et rememorando tales transitus christi: offerre debent transitum illum et mortem et penam ipsi christo pro peccatis suis. Et debent habere bonum propositum quod amplius nunquam vellent peccare si diutius viuere deberent. et sic deo committere animas suas. **Uñ exemplum legit.** Fuit miles quidam nobilis: sed criminofus. qui tempore quodam ab inimicis suis captus fuit. et quia valde mortales inimicitie inter eos erant: visum est eis expedire ut in instanti occiderent. Cernens autem vir nobilis sibi mortem imminere et nullum esse remedium vite: suppliciter voce dixit ad illos. Rogo vos intuitu dei ut ad modicum tempus mortem dignemini differre ut alii

cui sacerdotum possim peccata mea confiteri. Et responderunt illi. Non esset nobis hec dilatio tuta. contingere posset ut cognati tui et amici venientes eriperent te de manibus nostris. et esset error nouissimus peior priorum. Cui cum precepissent ut se prosterneret ad decollandum: dixit hoc seruum dei. Deus tu scis voluntatem meam. Et subiugit. Animam meam virginis filio committo. sicque decollatus est. Et erat tunc quidam obsessus in ciuitate. cui cum diceret quidam audita morte tanti tyranni. modo magnum gaudium habetis propter animam illius facinorosi militis. Respondit demones. Nequaquam. vnum enim verbum mortens pertulit. propter quod saluatus est. **Uñ Bern.** Maior est dei pietas quam queuis iniquitas. Sicut enim scintilla in medio maris ita omnis malicia hominis ad dei misericordiam.

De sex operibus misericordie spiritualibus.

Opera sunt et nobiliora et virtuosiora quam corporalia. quia tanto illis corporalibus preferuntur quanto spiritus corpori auferuntur. Et etiam quia quilibet homo potest ea omni tempore exercere. sed secus est de corporalibus. quia pauper non habet ut hospitem vel cibum. et sic de alijs. **Uñ** est instruere simplices ignorantes et errantes: hortando eos ut a via erroris respiciant. tum propter dei offensam cauendam tum propter penam declinandam. tum propter celestem gloriam consequendam reuocando eis ad memoriam quomodo momentaneum est quod delectat. et eternum quod cruciat. et his similia. Et notandum quod talis informatio debet fieri cum lenitate. **Gal. vi.** Si preoccupatus fuerit quis in aliquo delicto: vos qui spirituales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis. Et sciendum quod instructio fraterna in duobus consistit. videlicet in verbi exhortatione. et sic litterati instruunt exhortando. et boni exempli ostensione: ut boni et

simplices vitā suā ostēdēdo: vt errātes
 yndiq; habeāt instructores: ne se vale/
 ant ex ignorantia excusare. Sciendum
 q̄ bonum exemplum ⁊ bona doctrina
 est multum vtile in ecclesia dei. hoc patz
 qz ad exemplū bonoz hoīm mlti mali
 hoīes q̄ sūt inimici dei teiunāt in q̄dra/
 gesima: q̄ alias nunq̄ teiunaret: qz deū
 nō multū diligūt. si exempluz teiunādi
 in bonis hoīb; non viderent. Item ad
 opera misericordie puocantur. s. qn̄ vi/
 dent alios elemosynam dare. Item ad
 audiendum verbū dei missas. ⁊ sic de a/
 lijs bonis operib;. Item p̄ exemplū
 bonoz multi peccatores p̄uertunt a pec/
 catis. ⁊ penitent. s. sic saluant qui alias
 damnarent. si exempla bona in alijs n̄
 vidissent. Unde Greg^o. Nunq̄ pecca/
 tores ad lamentum penitentie redirent
 si nulla eēt exempla bonorum q̄ eozuz
 mentem traherent. ¶ Item sciēdū q̄ ē
 homini valde meritorium dare bonum
 exemplum ⁊ bonam doctrinam alijs.
 Quia ex hoc gaudium ⁊ meritū eozum
 augmentatur quotidie in celo. Unde Ce/
 sarius. Quantis exempla vere humili/
 tatis ⁊ perfecte charitatis ostēderis. cū
 tantis ⁊ p̄ tātis eterna p̄mia possideb.
 ¶ **I**tem est corripe delinq̄ntem
 in fraterna charitate dicēdo. Tu q̄s es
 qui audes deū ad iracūdiā puocare. p/
 ximū scādalizare. ⁊ teipm̄ in corpe ⁊ aīa
 dānare. Time deū: ⁊ noli hāc rem pesti/
 mā perpetrare. Un̄ Apl's. Non voca/
 uit nos deus in immundiciā: sed in san/
 ctitatem. Et talis correctio debz fieri cū
 lenitate non clamorose: alias esset plus
 confusio q̄ correctio. Math. xvij: Si
 peccauerit i te frat tu^o: corripe eū int̄ te
 ⁊ ipm̄. Itē dz fieri ex charitate: nō ex in/
 dignatōe v̄l ex p̄emptu. ⁊ cū vtilitate il/
 lius quē corripis: sic q̄ non q̄ras ostēta/
 tōem. seu potestatem: s; illi^o vtilitates. Ut
 aut̄ correctio frat̄na fiat cū lenitate ⁊ ex
 charitate. tūc ille q̄ vult corrigere aliū de/
 bet quinq; considerationes seruaē. qua

rum tres ponit Aug^o. sup illō Dat. 7
Hypocrita eijce p̄mo trabē d̄ oculo tuo
 Reliqs duas ponit Gregori^o in moral
 Primum est q̄ debet considerae si est et
 similis. id est. si est in eodem peccato vel
 equali vel maiori. tunc maxime si est pec/
 carum notorium: non debet om̄ino cor/
 rigere: sed seipm̄ prius debet emendae.
 ⁊ tunc eū ad penitentiā commonere. ali/
 as posset sibi dici illud ad Roman^o. ij.
 Quid alium doces: teipsum non doces
 Augustin^o. Iudex in nullo eoz sit iudic/
 cand^o que in alio iudicare est paratus.
 Qui enim ex officio tenetur corrigere de/
 linquentes non debet hoc facere in pec/
 cato mortali: s; ad min^o debet p̄us p̄tēi
 de peccatis suis. Si autem non est simi/
 lis: tunc debet secundo cōsiderare. si ali/
 quando fuit ei similis: ⁊ tunc sicut nole/
 bat despici: sed compassionem ei impen/
 di. sic nec debet fratrem suum peccantez
 ⁊ penitentem despiciere. sed cōpassionez
 ⁊ misericordiam ei exhibere. Eccli. viij.
 Ne despicias hominez auertentem se a
 peccato. ⁊ non improperes ei. Demēto
 qm̄ sum^o oēs in corruptōe: Si aut̄ nō es
 ei similis: neq; aliquando fuisti: tunc de/
 bes tertio cogitare q̄ potes ei fieri simil
 in futuro. Et ideo ratione talis dubij n̄
 debes sup̄bire: sed delinquentib; p̄descē/
 dere. i. Cor. x. Qui se existimat stare vi/
 deat ne cadat. Augustin^o. Nemo ē q̄ se
 curus esse possit in hac vita q̄ tota tēpra/
 tio noīat. Si aut̄ nō es similis ei nec ei vn/
 q̄ fuisti similis: ⁊ de dei bonitate p̄fidis q̄
 nūq̄ eris ei similis tūc debes quarto vi/
 dere si ille qui sic est rep̄hēnsibilis sit ne in
 aliq̄ cōmendabil. Si ille q̄ habet tot de/
 fectus aliquos etiā habeat. p̄fectus Et
 tunc ratione bonoz illoz que habet de/
 bet supportare eū in his q̄ minus habet
 Un̄ Apoē. ij. volens apl's rep̄hēdē ep̄i
 scopū in epheso. Prūmo ponit quoddā
 viciū quod habuit dicens. Habeo con/
 tra te pauca qz charitatē tuā p̄mā dere/
 liquisti. Sed statim ponebat quoddaz

bonū qđ habebat dicens. **S**z hoc ha-
 bes bonū qđ odisti facta nicolaitar. qđ et
 ego odi. Similiter volens reprehendere
 ep̄m sardis primo ponit quendā suum
 defectū dicens. Nō inueni op̄a tua ple-
 na corā deo meo. Deinde statim ponit
 quendā suū p̄fectū dicens. Sed habes
 pauca noīa in sardis: qđ non cōinque-
 rūt vestimēta sua. Ecce post qđ apl̄s po-
 suit illa ī quibz illi ep̄i erāt rep̄hēribiles
 statim subiunxit illa in quibz erāt cōmē-
 dables ad innuēdū qđ si aliquis p̄t ali-
 quod vitiiū est rep̄hendendus. si tñ ha-
 bet aliquod bonū est nihilominus sup-
 portāndus. Dato autē: qđ aliquis videat
 oīno esse malus. nec habere aliqđ bonū
 p̄pter quod sit tolerandus. tñ debz co-
 gitare quinto qđ iste qđ sic videt esse ma-
 lus forte in cōspectu dei est sibi in meri-
 to preferendus. Et ponit exēplū sancti
 gregori^o de scō stephano et sancto pau-
 lo. Nā cū b̄t̄is stephanus consentiente
 z adiūuante paulo lapidaret: tñ stepha-
 nus oīno erat bonus. z paulus omni-
 no videbat eē malus. z tamen in conspe-
 ctu dei paulus qui sicerat mal^o stepha-
 no in merito z premio fuit p̄ponendus.

¶ Querit̄ vtz correptio fratna sit
 in p̄cepto. Respondeo fm̄ Tho. scđa
 scđe. q. 33. qđ sic. sed quia p̄ceptū affirma-
 tiuū non obligat ad semp. sed p̄ loco et
 tpe. **¶** Nō z omissio ei^o fit trip̄l̄. Uno mō
 fit meritoīe. vt q̄ndo quis oportunum
 tps̄ inquirat. vel de ip̄is metuit: ne det̄i-
 ores fiāt. vel ad bonā vitā alios impedi-
 ant z huiusmodi. Secundo mō omi-
 titur cū peccato mortali. scđz cū formidat
 iudiciū vulgi vel carnis cruciatio siue
 pemptio dūmodo tñ hec ita dominant̄
 in aīa qđ fraterne charitatis p̄ponantur.
 Tertio est p̄ccm̄ veniale quando scđz ti-
 morz cupiditas tardioīem facit ad cor-
 rigendū delictū fratris. nō tñ ita qđ si cō-
 staret ei qđ fratrem possz a peccato retrabe-
 re dimitteret p̄pter timorē vel cupidita-
 tem quānimo in aīo p̄ponit charitates

vt dicit b̄t̄is Aug^o **¶** Vt subditi tene-
 ant̄ platos corrigere. Rūdeo fm̄ beatū
 Tho. vbi. s. Subditi non tenent̄ nec
 debēt corrigere platos correptione illa
 qđ est iusticie: i. p̄ correptionem pene Te-
 nentur autē correptione illa que est chari-
 tatis si in eis est aliqđ corrigibile: ita tñ
 qđ nō cū p̄teruita: sed cū mansuetudine z
 reuerentia. **¶** Vtuz correptio fraterna
 sit p̄pter scādalum dimitienda. Rūdeo
 fm̄ Tho. scđa scđe. q. 33. Correptio fra-
 tna ordinat̄ ad emendarōem fratris. et
 ideo int̄m̄ est computāda int̄ sp̄ialia bo-
 na. q̄ntum hoc homo consequit̄ p̄: qđ nō
 igitur si ex correptione fratris scādali-
 les. z ideo si p̄t scādalum correptio di-
 mittat̄. non dimittit̄ sp̄iale bonū.

¶ Notandum qđ quis correptio fratna sit
 sub p̄cepto: z ad hāc oēs teneamur pro
 loco z tpe scđz qñ licet z valet. Sūt tñ qñ/
 qz casus in q̄bus euadam^o hoc p̄ceptuz
 Primus est: cū non est spes correctōnis
¶ Nō p̄uerb. 9. Noli arguere derisorium:
 ne forte odiat te. Scđs cum timeat̄ defe-
 ctus p̄bationis. vt cū quis d̄ crimie cor-
 r̄p̄it: qđ non p̄t p̄bari. tunc em̄ corripit̄
 ens obligaret ad rationē si deficeret ī p̄-
 batione. Tertio cū plato tā qđ iudici no-
 tum est factum. Quarto cū meliori ope-
 ri vel eque bono vacare aliquis int̄cedit.
 Quinto cuz multitudo z potestas est in
 culpa. tñ correptio plus noceret qđ pro-
 d̄esset: quia multitudo difficulter corri-
 git̄ z potestas.

¶ Tertiū op^o mi-
 scđie sp̄iale est consolare fidelit̄ omnes
 in tribulatōne positos. Hoc supra mo-
 dum est meritoīum apud deum ac si ip̄-
 sum cōsolatus fuisset cū pep̄dit in cru-
 ce: cū dicere potuit illud psal. Quiesuit qđ
 consolaret̄: z nō inuenit. Unde natura
 docet cōpati p̄ximis. hoc patet in porc̄
 qui sibi mutuo ex naturali inclinacōe cō-
 patiuntur. hoc cognoscat̄ in hoc: qz cuz
 vnus porcus ledit̄: tunc omnes accurr̄t
 licz nos cōpati debem^o fratribz nostr̄z

¶ Nō Greg^o Omnes fratres sumus dei

potestate cōditi. et a sanguine redēpti. et
 idcirco frēs nostros quōlibet paupēs et
 abiectos in nullo despiciere debem⁹. Et
 talis cōpassio ē signū bonitatis in hoīe.
Uñ greg⁹ li. xxij. moral. Tāto q̄sq; p
 fectior ē: q̄nto pfect⁹ alienos doloēs sen
 tit. imo naturale ē q̄ vnū mēbrū compa
 titur alij membro. **Ap̄ls. i. Corinth. 12.**
Si quid patit vnuz mēbrū zc. Ergo q̄
 nō cōpatit primo est q̄si membrum ab
 scissum a mystico corpore christi. qz ch̄s
 est caput: et omēs christiani in gratia ex
 istētes sunt membra eiusdem capitis. vñ
Gregori⁹. Non aliter redemptoris no
 stri membra efficiamur: nisi adherendo et
 compatiendo p̄cio. **Qz** aut magnū et ac
 ceptū sit corā deo compati primo osten
 dit **Greg⁹ li. ij. moral. dices.** Exteriora
 nāq; largiēs aliq̄d extra semetipz tribu
 it. **Quis** pro fletū ac cōpassionem primo
 p̄buit: aliq̄d ei ex semetip̄o dedit **Itē** cō
 passio est crux spū alis: quā debem⁹ por
 tare post ihm. **Uñ** **Greg⁹.** in omei. Si
 q̄s vult venire post me. zc. **Duobz** moīs
 crux xp̄i tollit. sc̄i. aī p̄ abstinētiā corp⁹ af
 fligit: aut p̄ cōpassionem xp̄i anim⁹ p̄tri
 bulat. **¶** **Quartū** est indulgere
 offensoribz nostris toto corde et eos dili
 gere. **Matth. 5.** Diligite inimicos v̄ros
 benefacite his qui vos oderunt. **Aug⁹.**
 in s̄mone de br̄o stephano. Per amorē
 hoīs inimici efficiaris amicus dei. **Uñ**
 q̄libet libent̄ debet ignoscere offensori
 bus suis: vt deus ignoscat sibi offensa
 suā. **Uñ** **Lu. 6.** Dimitte et dimittemi
Aug⁹. de verbis ap̄li **Unus** quisq; talē
 indulgentiā acceptur⁹ ē. qualē ip̄e dedit
 primo. Et tāta possit esse offensa: et cuz
 tali feruore posses indulgere p̄cio qz d̄s
 p̄ hoc indulgeret tibi oīa p̄ccā tua. **Uñ**
Greg⁹. in moral. **Qui** in se peccanti cle
 ment̄ indulgit: nullū p̄ccī vestigiū in ei⁹
 aīa remanebit. **¶** **Uñ** queritur
 circa tā dicta p̄moyz diligere inimicos
 sit de necessitate salutis **Rñ** deo s̄z tho.
 sc̄da sc̄de. q. 27. **Dilectio** inimicōz trip̄t

p̄t considerari. **Uno** mō vt diligant inimi
 ci in q̄ntū inimici. Et h̄ est diligere maluz
 alteri⁹. **Alio** mō q̄ntū ad naturā: s̄. i. vñ
 uersali: et sic dilectio inimicōz est d̄ neces
 sitate salutis vt sc̄z aliquis diligēs deuz
 et primū ab illa generalitate inimicos n̄
 excludat. **Tertio** mō potest considerari
 in speciali: vt sc̄z aliq̄s in speciali moue
 atur motu dilectionis ad inimicos. Et
 istud nō est de necessitate salutis absolu
 te. qz nec moueri motu dilectōis in spe
 ciali ad quoslibet homīes singularit̄ est
 de necessitate charitatis absolute: sed s̄z
 p̄parationē animi. vt sc̄z homo habeat
 animū p̄paratū ad hoc qz singularit̄ amo
 re inimicū diligeret si necessitas occurze
 ret. **Sed** qz absq; necessitatis articulo: de
 ligat pertinet ad charitatis p̄fectionem.
¶ **¶** **Itē** querit̄. vtrū sit de necessi
 tate charitatis. qz aliq̄s signa v̄l effect⁹
 dilectōis inimico exhibeat. **Respō** deo
 s̄m br̄m **Tho. sc̄da sc̄de. q. 27.** **Si** h̄
 in cōmuni tenet diligere inimicū et nō in
 spēali: nisi s̄m p̄paratōez animi: vt nūc
 dictum est. ita signa et effect⁹ dilectionis
 que in communi cōsueuerunt primo ex
 hiberi: tenet etiā inimicis exhibere. pu
 ta: cū aliq̄s orat p̄ omnibz fidelibz: v̄l p̄
 toto mūdo: vel cū aliq̄s aliq̄d b̄nificiū
 impendit toti cōmunitati: tunc etiā s̄
 inimicis exhibere est de necessitate p̄ce
 pti. et cōtrafacere p̄tineret ad liuorez v̄n
 dicte. **Specialia** vero beneficia vel dile
 ctionis signa que quis exhibet particu
 lariter aliquibz p̄sonis: qz inimicis exhi
 beat nō est de necessitate nisi s̄m p̄para
 tiōē animi. vt si inueniretur in articulo
 mortis. s̄m illud **Prouer. xxv.** **Si** esur
 erit inimicus tuus: ciba illum. zc. **Sed**
 hoc facere preter necessitatis articuloz p̄
 tinet ad p̄fectionem charitatis. p̄ quam
 aliq̄s nō solum cauere v̄nā a malo: s̄ etiā
 am vult vincere in bono malum. qz sc̄lz
 non solum cauere ne p̄pter iniuriā sibi
 illatā p̄trahat ad odium: s̄ etiā inten
 dit inimicū ad suū amorem protrahere.

De oratione

Etrem querit. vtrū inimicis veniā per
tentibus teneamur remittere. Respon
deo ex iniuriā vel damno dato alicui so
let in eo cui fit iniuriā tria oriri. scilicet rā
cor: i affectu. signum rancoris in effectu.
et accusatio iuris contra iniuriantem.

Primū et secūdu teneat homo statim re
mittere: h̄ tertiu non nisi satisfaciāt h̄ su
um posse. **Q**uintū est ferē ple
cutores et tribulatoēs patient. **U**n apls
Persecutoēs patimur et sustinemus. **M**a
th. 5. Beati qui persecutiōem patiuntur.
Ilydorus de summo bono. Impossibi
le est vt homo sis: et non gustes angustias.
dolor et tristitia om̄ibz cōmunita sūt.
Qui ergo in flagellis murmurat: deus
plus iritat: qui aduersa patiēter tolēat
deum citius placat. Sciendū autē qd li
benter debemus sufferre tribulationes
vt per has liberemur a futuris malis.

Greg. Misericorditer adhibet d̄s tem
poralem seueritatem: ne eternam infēat
ultionem. Ideo hic quibusdam parcat:
vt eos in eternū fertat. Ideo hic ferit n̄
pcendo: vt in eternū parcat. Secundo
quia d̄ singulis sufferentijs singulariter
glificamur. **A**pls. Nō sūt d̄digne pas
siones huius t̄pis. Ilydo. de summo bo
no. Qui vite future premia diligēter ex
cogitat mala omnia vite p̄ntis equan
miser portat quando ex illius dulcedie
huius amaritudinem temperat. **S**e
xtum est orare pro inimicis. hoc christ̄
docuit verbo et exemplo. Primo verbo
et doctrina cū dixit **M**atth. 5. Orate p
psequentijs et calumniantijs vos. vt si
tis filij patris vestri q̄ in celis est. qui so
lem suū sup bonos et malos oriri facit. et
pluit super iustos et iniustos. Secūdo do
cuit hoc exemplo cū pro crucifixoribus
suis orauit in cruce dicēs. **P**ater ignosce
ill̄: qz nesciūt qd faciūt. Hāc doctrinam
bñ didicit b̄tus stephan̄ q̄ stādo p se o
rauit: h̄ flexis genubz orauit p inimicis.
Un b̄ Actū. 6. Sic nos debem⁹ se
qui doctrinā et exēplū xp̄i: et fidelit̄ orare

p inimicis nr̄is. **U**n b̄tus Greg. Ille
preces suas multum valere facit. q̄ eas
pro inimicis effundit. Sed heu aliqui
perunt vindictā a d̄o super inimicos su
os. **U**nde Greg. **I**ubz de⁹ vt diligat
inimicus: et tñ rogat deus vt occidat ini
micum. Quisquis sic orat: ipse suis pre
cibus contra conditorem pugnat. **E**t ra
lis vindictiua oratio est multū pericu
losa homini inuidō. quia fm̄ dei iustici
am homo iste reus est: vt sibi hoc malū
contingat q̄ alijs hominibz sic orando
optat. **I**n super omnia bona opa q̄ tal
inuidus operat nō sūt sibi meritoria nec
deo accepta. **U**n Aug. in f̄tio fm̄one
de beato stephano. Nemo se circumue
niat nemo se seducat. Qui vlnū hoiez
in hoc mūdo odio habet: quicqd d̄o in
bonis opibz obtulit: totū perdet.

ExPLICIT tractat⁹ d̄ sex opibz misericōdie
Incipit expositiō
super oratiōem dominicā. **A**

Ones vnanimis i ora
tione estote. p̄ma petri. 3
Sicut d̄t glosa sup illd̄
ps. Ap̄d me orō meam
te mee. **I**llud qd iustifi
cat hoies in hac vita est
ieiuniū elemosyna et orō. **E**t ista tria cō
mendant maxime a d̄o: et tñ orō maxie
p̄cellit alia duo in q̄nqz. **P**rimo in faci
ente. qz h̄ officiu est multū facile. qz de
bilis nō p̄iciunare. nec paup elemosy
nā dare: q̄libet tñ p̄ orare. **U**n **P**sal.
Apud me oratio mea sp̄. **U**n Ilyd. de
sum. bo. Oratio est cordis: nō labiorū
nō em̄ p̄ba de p̄cantis deus attendit. h̄
orantis cor inspicit. **M**elius est cū silen
tione orare corde sine sono vocis: q̄ solis
verbis sine intuitu mentis. **E**rgo qui li
ber potest orare etiam mutus. saltē mē
taliter: vel etiam in agone constitutus.